

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Drei Vorlesungen in Rom - Cod. Ettenheim-Münster 196

Lugo, Juan

[S.l.], 1632-1633

Disputatio V.- De locutione angelorum

[urn:nbn:de:bsz:31-116360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116360)

DISPUTATIO V

64.

De locutione Angelorum.

Angelos inuicem loqui certissimum est, colligitur ex scriptura et Patribus quorum locutione apud Suarez in sententia lib. 2. c. 26. difficultas est in explicando quomodo fiat haec locutio, si est videtur potest fieri eo modo quo fit inter homines qui si aliter loquuntur quam producendo quaedam signa sensibilia in aere quibus suis conceptus significant. Angeli autem omnimodi signa non producant et aliunde agere in terra non possunt. Difficile ergo explicare modum quoniam angelica locutionis.

SECTIO I

Referuntur varia sententiae

Prima sententia dicit Angelos loqui inuis homines producendo aliqua signa materialia et spiritibilia quae formantur in aere, vel in corpore humano sumptis. alij dicunt esse signa quaedam spiritalia representativa scripturum quae eodem sequenter dicuntur imprimi in uero Angelo loquente qui simul gerat in una charta et in corpore, et item qualitates rae sua transeunt in uero uoces quae formantur in aere, denique significant et formaliter et instrumentaliter eo modo quo operatur in his et qualitas significans instrumentaliter, ut in sacramentis.

Haec sententia difficultas, nam imprimis inuisibile de Angelo inuegit signa sensibilia et materialia ad loquendum, nunquid est. non est corpus humanum pro ductum Angelus fuit multum deinde si signa sunt spiritalia uel illa significant naturaliter uel ad placitum. si ad placitum, quomodo ergo Angeli inuicem uent illam significacionem, ad hoc est ab eis aut uocare et loqui, si uero significant naturaliter difficultas inuicem est, si quidem illa signa debent fieri in ipsi loquente et in audiente. et est. et Angelus agere in distans non agendo per medium, quomodo Angelus existitur a loquente ad audiendum, nam uel uocato illo signo est ipse cognoscibile ab alio, et tunc sequitur non potest unum Angelum loqui cum alio qui in caratur ab alio, et per sequens tollitur de medio receptum si in se. Quodlibet intellectuali maxime necessarium. uel illud signum non est cognoscibile nisi ab illo a quibus loquens uult ut cognoscatur, et hinc iam ad locutionem recipitur actum uoluntatis liberum pro productionem illius signi. Et tunc illo signo potest dicere locutionem fieri per illum solum actum uoluntatis ordinantibus seu manifestantibus aliter uero signis. deinde nos ipsi experimus naturali instrumenta loqui nos cere mentaliter cum Angelis petendo uel narrando et c.

et tunc in

et h' utimur productione aliqua talium signorum, cur ergo similiter
noti potuerunt utriusque aliter illis signis?

Quasi sententia debet locutionem unius Angeli et solum actu intellectus
quo Angelus loquens cognoscit reflexe suam locutionem vel aliam cognitionem
et simul ordinat illius obitu ad alteram Angelum, nam haec cognitio reflexa qua
Angelus, cui inest, representat finaliter, Angelo ad quem ordinatur representat in habitu
mentaliter. In hanc sententiam magis inclinat P. Vassier in fronte sup.
Zij cap. ij. supponens Angelus et occultas volitiones in hiis cogitatis aliorum,
unde inferit posita cognitione reflexa statim cognosci eius obitu ab Angelo ad
quem ordinatur.

Hae etiam sententia difficilis est, imo quia ipse Vassier fatetur in suffragane
ad rationem locutionis receptum reflexum utriusque non recipit restrictionem ad talem
Angelum, haec a. intellectio in bene intelligitur quod ut actus intellectus, magis est, videtur potius
se ad voluntatem et illa cognitio sola in se est finaliter locutus. Sed quia ratio
principium talium scilicet coplares unius Angeli et notat alius, ex hoc et fieri
quod non potest unius Angelus actus sua voluntatis ^{cognoscere} in eo ipso fieri manifesti alius An-
geli, item in hoc loqui cum in quo un obitu manifestum fiat utriusque, quia cognitio qua
loquitur debet cognosci ab obitu. item Angelum fieri nunquam loqui vel talem
parum veliter nisi ad declarandas suas volitiones, nam cognitiones iam suppo-
nantur alius et nota. Denique contra hanc sententiam est quod nunquam unius Angelus potest
alium decipere, quia si aliter loquitur non producit in se cognitionem reflexam
suae volitionis, et sic a. Angelus videt velle se decipere, vel cognoscere suam volitio-
nem aliter ac et nec se eam aliter manifestare.

Tertia sententia est aliorum qui dicunt Angelum loqui quidem per
actus cognitionis in se per se, supponunt et. In huiusmodi cognitiones unius
Angeli in se notat alius, dicunt in se per se peculiariter genus cognitionum quibus
cognoscitur obitu in absolute et secundum se sic relata et prout voluntatum significare
alteri, quando a. Angelus loquitur hoc in se hanc cognitionem qua cognoscit tale
obitum et voluntatum a se significat alteri, quia cognitione posita statim illo alius
cognoscit hanc cognitionem et in ea obitu in se videtur manifestari. hinc potest
Imo potest unum Angelum audire, alius in audientibus, quia unguis Angelus habet necesse
causam solum cognitionum qua ad ipsos diriguntur, hoc est, quibus significatur
obitum prout voluntatum ipsi manifestari. Sed potest Angelum mentiri, nam potest
manifestare vere aliter obitu utriusque in se videtur et verum, quia illa cognitio solum re-
presentat illud obitu ut voluntatum manifestari, in vero dicitur dicitur, ita est. hanc
sententiam late explicat et tractat P. Arbut in quibus sup. 171 cap. 3.

Contra hanc sententiam una mihi difficultas, nam quicunque non ille actus
intellectus certum est debere ante ipsum parere actum voluntatis suo Angelus vult
significare ea qua volens voluit se velle significare. in quo ergo tunc potest
illo actu voluntatis ante quam generetur illud videtur reflexum in manifestari
alteri

qua dicitur passus e passibiles qualitas. donig hoc quod dicitur de ha. sepa-
rata qua producit etiam in ea harmonia qualitates e in statu separatis acci-
piat a Deo infusio^{ne} notitiam tot linguarum quod et Angeli e ha. separata
et singulis per singulas linguas diuensas respondet e loquatur.

Hoc postea plausibiles videtur, quia rem hanc explicat proportionem
ad locutionem humanam quantum fieri potest. Sed deus ita ipsam videtur
producere rationes supra indicata e ostens alia peculiariter. Impermissum e. difficile
e in ea sententia tuen facultatem quatuor loquendi secreto inter singulos e has
separatas, si e. Deus se non videtur linguam v. g. qua Michael loquitur cum
Gabriele, quam linguam, quod e quoniam maiorem est ad quatuor, impermissum est
de miris sciens Michael loqui cum Gabriele licet n. illis sit p. dicitur, q. qui-
dem n. parum miratur de secreto, multum e. refert q. nesciat alij n. solum quod
loquit de etiam t. an loquar cum alio. d. dicitur p. Gabriel etiam Angelo in re
explicare rationem Michaelis in ipso, e. extra doceri ab illo in una eorum Michael
etiam cum illo, quo se mel. potest n. poterit uterq. Michael secreto loqui cum Ga-
briele nisi Deus aliam nouam linguam pro illis inuenerit, quod licet in humanis
soleant. Princes totis totis artibus e artibus, uti se videns singularibus
quibus sua secreta vicia alijs sentiens, reperiri in his in hac arte dico sentis
ut oes eruditi notes interpretari tandem valeant, collatis scilicet dictionibus
sape repetitis e alia multa obseruando. mirum ergo est si post viculorum
experientiam Angeli percipiamus n. obseruauerit quibus non s. aut qualita-
tis Michael significet Gabrielis rationem. Quia incarnacionem vel quod simile,
n. p. rationem illis rationis iam illigunt poterant parlatum aliam e etiam partem
illigunt, e in post multa saecula aliquando totam aut magna cogere linguam
illam illigunt, cum ois de facto vident in hac sententia qualitates illas quod produ-
cantur licet eas n. illigant.

De si vid. illa signa et ad hoc et nunc potest hic Angeli loqui cum illo e
postea cum alio ita ut singulis solum illigant signa sua lingue, n. poterit vnus
Angeli loqui simul cum oib. n. potuit Lucifer vram concionem habere ad uni-
uersos ut eos potest se traheret, nec Michael potest vnus etiam exhortare oes
confirmare, sed deberent pot. conciones diuensas habere quot et Angeli, si quidem
debetant linguis oium loqui ut ab oib. illigerentur quia ois e lingua, per se erat
in vna. e. a. parum incredibile, q. o. Angelum simul attendere. e. loqui in memo-
riis lingulis diuensis, pot. ex vniuersum illecty finitum e h. m. etiam, nec videtur
pot. simul tot effectus ad quate diuensos producere.

Potest pot. aliquis in dicitur etiam Deum p. illa signa partem
lingua singulari alia coram qua est quati lingua coram oium Angelorum qua ut
potest quando nouit aliquid uere secreto. Sed nec hoc potest fieri, quia ha. Angeli
vult uere aliquid n. oib. sed diuina vel stia parti Angelorum v. g. Lucifer vult
aliquid vnam stium cum suis socijs referre. Et n. vult illigi ab Angelis sapientis
vel e contra

vel e contra Angeli Sancti decernunt aliquid extra demones nec volunt ab us
 illis, quo eam necessaria erit alia lingua eodis tali multitudine Angelorum
 & recubans pro illis, e eodem modo necessaria erit alia lingua diuina, qua-
 do vult Angeli illi a 100 vel 1000 legionibus Angelorum e n ab alijs qua dia
 videtur diffinita, e multa magis diffinita in habs separatis, qua cum
 multo magis e limitatam hat virtutem quam Angeli, oportebit in ut
 hat in numeras linguas quibus stantur quanto volunt loqui simul cum mel-
 tis habs vel Angelis e videtur ab alijs habs vel Angelis illi, qd etiam habs
 damnatis e priorum existentium in limbo concludendum erit.

Tertio videri potest ratio quare suscitata ab experientia nra, nos e.
 experimur qd in hac vita mortali loquimur mentaliter Deo e Angelis abis
 illa profectione, inuentione, signorum aut notitia, saltem linguarum, n vobis
 a. inuentione hanc separata a corpore a multax facultatem illam loquendi cum
 Deo e cum Angelis quem in hac vita habent, cum talis magis loquimur ut patitur.
 e quidem subitari n pot qd cum Deo abis illis signis poms loqui proprie e in ri-
 son, cum de facto ita loquamur e inuentione e hanc etiam separatas pde
 cum Deo loqui e Deum orare, qd si habs n videtur n videtur etiam Angelis
 conueniendum; nec credi pot qd Angelis qui in jmo sua locatis instanti Deum na-
 tur cognoscit n pot alloqui vel orare Deum illum quem cognoscit antequam
 accipias ^{placet} ^{non impu} e voces ad placitum significantes quibus Deum alloquatur.
 si. a. necatur pde orare e alloqui Deum sicut e nos abis huiusmodi vocibus ad
 placitum in virtute, prout ore videtur placendum, n apparet cur n pot etiam
 magis alloqui eo modo, sicut e nos Angelos ita alloquimur, ac per se quens n
 erit necessarium inuentione tot inuentione ad placitum significantia.

Denique dicitur illi hactenus apta e illa signa sicut e voces
 humanae ad diuersam significacem sortientiam qd diuersum modum vel accentu
 aut diuersam pta preferentur quasi syllaba longa aut breuis; hoc inquam,
 magis applicatur ad illa signa spiritualia, Angelis e n indiget tempore inu-
 sionis ad loquendum, sicut nos inuisionem eo qd syllabas succurre, preferimus
 Angelis a. in instanti qd suam mentem aperire e significare Angelo sed de-
 rum qd sit vel inpositum suum, ut etiam in nobis experientia testatur,
 qui poms mentaliter loqui in instanti Deo vel Sanctis Angelis, nam sicut
 in instanti poms eluere actum facere, sic poms in instanti orare hanc
 phemiam mentalem extra Deum vel Sanctos, poms item in instanti orare
 Deum vel Deipsum, n ergo is superioris sortionis Angelis vel hanc separata
 ut n pot etiam in instanti orare Deum vel Deipsum eo qd in sua locutione
 hat voces aliquas qua ad significandum indigent macron dyrrade sunt in-
 deget in nobis syllaba longior. n ergo debemus haberi ita Angelicam locutionem
 ad locutione nra externa, ut videmus in vobis ee similem, n e. pot n habere
 multas inuentiones.

Quinta

Quinta sententia d. Angelum loqui quatenus producit in audiente cogi-
tationem illi obiecti de loquitur. Angelo audiente habente se passivum ad eam cogitatio-
nem recipiendam. Ita loquitur in 2do dist. q. 2. d. ad quaestionem istam. hoc
tamen eorum respicitur. imo se illud est actus vitalis de per se quatenus in se factum
natura non sine efficientia ipsius intelligentis. 2do quatenus ipse loquens
videtur ad audientem quare non poterit illam intellectum inducere. 3to quatenus quae-
ritur loquimur Angelus non producit intellectum Angelis, ut dicitur.

Sexta sententia d. P. Pasquet dicto cap. 27. num. 22. et seq. ubi docet
immo Angelum loquentem non solum dare habilitatem alteri cognoscere suas actus,
hoc est non de proprio loqui, sed etiam excitare illum et adducere. 2do hanc excitationem
non fieri sine aliqua actione loquentis circa audientem. 3to hanc actionem esse
productionem ipsi quam loquens producit de novo in intellectu audientis. hinc
infertur cap. 28. num. 28. locutionem esse in Angelo loquente, productionem vero non
effectum locutionis esse in audiente, nam in audiente de productione per quae est terminus
productionis, in loquente vero est principium illius, per se principium dicitur
proprium de veritate. rursus num. 29. infertur locutionem aliquando esse actum intellectus
aliquando voluntatis, sciendo est. id quod manifestatur et actus intellectus suae ipsa
intellectus non reuertit immediate ad producendam ipsam in intellectu alterius
Angeli, exorta vero quando volitio manifestatur, volitio producit ipsam sui
in audiente atque ita volitio nunc erit locutio.

In hac sententia aliqua placent aliqua displicent. placet locutio non
fieri sine excitatione, et excitationem non fieri sine productione alterius effectus de quo
in audiente. item hunc effectum esse ipsam novam quam antea non habebat qui
excitatur. displicet tamen imo de hac ipse debet fieri efficienter ab Angelo loquen-
te, nam est. hoc ipse videtur non videtur per illam producere, dicitur et de Angelo non
potest loqui nisi Angelo intus presenti est incredibile, nam ut unus Angelus loque-
retur simul ad plures oportet prius eos omnes in unum locum penetrativae longitudo
pari ut omnes possent simul audire. dicitur vero de Angelo in hoc casu ipse agere
phisice in indians non agendo per medium videtur rationem Philosophicam, et tra-
dit de ipse tractat in Metaphysica opinatur, ubi dicitur. 1o sect. 8. num. 20. et 21. docet
nullum ordo agens etiam in virtuale potest rationem naturaliter ista operari, nam eadem
requiritur videtur esse de eorum agentibus.

2do displicet, quod ex ea sententia sequitur Angelum non potest mentiri aut
velle alterum Angelum, nam loquitur semper producendo scilicet qua alius Angelus
cognoscit eius intellectum vel volitionem. Et Angelus audiens videtur in universum
iudicium de Angelo loquens habet de facti obiecto vel proposito internum per se
civendi talentem. consequens autem videtur etiam rationabile, nam videtur esse expresse
Dei non potest fallere et mentiri, et quidem nec ipsi experimus in nobis de potest
mentiri quatenus loquimur cum Angelis narrando vel promittendo eis aliqua
quatenus non est facta aut facienda, cur ergo similiter Angelus non poterit
mentaliter

mentaliter alium decepte.

Tertio neglecta quatenus dicit intellectum ays volitionem qua vnus vult se manifestare alteri id verbum quo loquitur, hoc inquam, dicit difficile, nam de rade vobis id p. inducatur ad respectu dnam illi respectu cuius id verbum, volutio, q. qua vnus angelus vult mouere locum e' quam postea, vult manifestare alteri n' fuit producta ad manifesta dnam argueri alteri angelo. Ista foaliter n' d' locutio aut verbum, ad gotis vlla dda voluntas qua vna volitio manifestat dicitur magis proprie locutio qm per ipsam manifestetur forma.

Quarto demp' duplicet, q' nos quando loquimur mentaliter cum angelis n' producamus effectum in ipsis ali quas ipse nrorum actuum, vt dicitur p. huanis dicto cap. 28 num. 68. e' videtur ee ex se manifestum, e' ta' volunq' cum angelis loquit' q' p. vnidictu' na' cognoscimus p. nos manifestare. Ibi nra senta interna, atq' aliqua effluentia nra, cur ergo similitur angelis n' poterit loqui cum alio eo modo quo nos loquimur cum illis, cum hic modus locutionis n' p. pugnet.

Sec' obstat S. Thomas infra q. 107. ar. 10 ad 3. vbi ait sicut per signu' sensible excipitur se neg' ita per aliquam virtutem intelligibilem id' excitatione mentem angeli ad attendendum, vbi videtur poni effluentia angeli loquentis erga audientem. I. e. sermonem vbi ee de actiuitate impropria patens volitio vnus angeli, q' d' qua ordinat suum ceptum in alio, e' forte vt in alio producat e' q' p. ee ita hiet n' proprie effluente proprie ta' h' vim excitandi, quatenus h' vim ponendi, vna dictionem requiritam vt ille alij audeat.

SECTIO II

Probabilior sententia.

Alia probabilis e' locutionem angeli sentire in volitione quaca m' ordi- nante tale obit ad alium angelum, nam hiet locutio passiva, ita quatenus ee tenet au' ex parte audientis p'ntat ad intellectum, q' per locutionem p'per dicitur ad manifesta dnam aliquid, cocterym ex parte loquentis magis vi- detur p'ntare ad voluntatem, vt tenet Capreol' in Do' dist. 11 q. 2. Carotanz infra q. 107. ar. 10 e' alij Thomista qui putant ee sententia S. Thomae d' orat' qua e' quaca m' particularis locutio idem docet Suarez tom. 2. de Religi- onis lib. 1. de orat' cap. 4. e' cap. 3. affert p'cedem vntia Medina cod. de p'omi- sentia tract. de orat' cap. 2. Probationem tom. 3. cap. 7. num. 10. e' alios multos.

Ob' a. breuiter rade supra indicata, q' locutio e' illa, per quam lo- quens manifestat alteri suum factum internum e' q' obit per ordinatorem voluntatis manifestatur sufficienter illud obit alteri e' per illam voluntate sufficienter loquit' vnus angelus alteri. Maior e' manifesta, q' ois locutio tenet ad cour-

ad eorum eandem alteri suam mentem, nec p. loquimur de rebus secundum
se sed prout sunt in mente nostra. Menor vero p. q. si Angeli cognoscit altam
illam voluntatem suam qua ordinamus tale obitu ad illum & eo ipso conuicat
illi sua, mens quam ^{nam} nos volumus illi conuicari. Et eo ipso dicitur nos & eo
ipso nos illi loquimur, frustra ergo dicitur alij ab illo subreptis per
quem Angeli loquens sebeat manifestare alteri suam mentem.

Hae vero ratio cessant oia inconuenientia supra posita, nam con-
trat inuimus quomodo potest unus Angelus in seipso quatenus ordinat ad
alterum alij obitu seu vult alteram cognoscere alij obitu tanquam ab ipso lo-
quente cognoscitur & creaturum, qd in ipso loquens n. credit. dicitur a. Angeli dicitur
eius cognoscit illam voluntatem quam totam se in ordinatq. cognoscere. Ex vi
illius p. auctoritatem & veritatem apparentem Angelus loquentis credit illud
obitu & recipitur. contra etiam quomodo potest Angelus loqui secreto alteri Angelo
nam illa voluntas Angelus dicitur manifestatur ei ad quem ordinatur, manifestatur
a. quatenus in ipsius intellectu producit. Et de nouo species illius voluntatis
libere quam p. dicitur n. habebat. contra. Et quomodo unus Angelus ex-
citet alium ad attendendum, nec e. excita. fit per illam ordinacionem voluntariam
qua huius n. fit ead. effectus in noue in Angelis aduicentis. Et in dubio qua posita
Deus p. auctor n. d. dat illam speciem nouam Angelis aduicentis, p. species ex p. p.
sua e. effectus ad produccendam co-partitionem sui obitu, nisi fortasse Angelus illi
excitatur simul ad alijs Angelis potentioribus, nec potest simul obitu attendere
tunc e. sicut inter homines illi qui maiorem h. volent e. magis clamat facit
ut ipse recipatur quando alij loquuntur, sic etiam fortasse inter Angelos qui
sequitur h. n. h. maiorem etiam fit Deus. v. illam voluntatem hoc e.
ad produccendam eius voluntatis Deus producit speciem pfectiorem qua pfectus
excitat illum in cuius mente producitur.

Contra hanc rationem magis explicitam obicitur qd in eo qd locutio e. magis
manifesto obitu prout e. in intellectu loquentis, illa a. volitio n. manifestatur obitu
prout e. in intellectu recipientis in voluntate loquentis & illa n. e. formaliter
locutio. Maior est ea ratio qd locutio tendit ad conuicendam alteri n. h. t.
am suam, vob. e. Verbum diuinum accipit ex vi processionis sciam e. n.
voluntatem paternam, qd prout per locutionem Patris. Quia magis
regencia n. h. qd volitio illa e. ordinata obitu prout cogniti a loquente, ut
vult e. loquens qd alij cognoscit illud obitu ita cognoscit a loquente, quia
eo vi p. dicit alteri Petrum e. in foro h. voluntatem qd alij cognoscit
eum videlicet Petrum e. in foro, ab ipso ita per illam voluntatem conuicat
alteri suam sciam.

Secunda obicitur Deo: qd ead. locutio d. significat obitu ut cogni-
tum a loquente & ipse locutio debet e. tota cogniti formaliter a quo
cat illam voluntatem loquentis. h. p. in petitione, nam qui dicitur de me
vobrum

librum n dicit se aliquid cognoscere. Et n significat suam cognitionem.
Inquiritio. His, ead proba oem viam illuor etiam e actum voluntatis in
locutione mentali, quo loquens vult qd alter cognoscat loquentem sicut se
velle habere librum ab illo, voluntas. a. reflexa, ordinans ad alium illum alia
voluntatem directam libri ut cognoscant e. sicut petitis mentalis qua inq
tergetis petitis ab alio, vel nos petimus a Deo.

Seco vtra obiectis stio Et in petitione vel etiam in symbolis in-
terrogatione pt ee mentis actum nam interrogans v.g. quota sit hora vult qd
alij cognoscat se velle. adire ab illo pua sit hora. Et si ille qui interrogat n
voluerat veru adire ab ea quaset hora, imo potis de noceraret illam n res-
pondere, mentiretur quando interrogat qua sit hora.

In vteror vtra vtra mentali Et quando in petitionem vel imperium
implicitem per me quens voluntatem qua manifestare volung voluntatem
respondentis, quare qui nullam prout haberes voluntatem respondentis menti-
retur interrogando, sicut qui sceteret reme vlla prout voluntate. In daretur illi
fingeret e mentire, vlla n voluntas, adhuc ut interrogat n res moneat, respicit
ut sit voluntas designata, vno se respondere scias, cum quo dicit de nocere
qd nesciat, vel etiam pt ee voluntas pmissiva, hoc e pmitto te respondere, cum
quo etiam dicit de nocere qd n respondat. aliquid adis etiam interrogamus
per tropum vel figuram, iu e. oratores interrogant, cum in nihil minus
volunt quam adire ab auditoribus respondentem, vlla vbi n e vera interrogatio
sed figurata.

Oratores q. to. quando loquimur cum aliquo n solum significans nos
cognoscere tale. obiecto etiam nos illud obiecto cum quo loquimur ali-
do e. d loqui coram Petro alio loqui cum Petro, in imo casu manifestatur
illi obiecto sed n ordinatio nra illis obiecto quoniam Et locutio debet manifestare
vtrumq. volutio. a. vlla n pt manifestare ordinatio nram, qd n pt signifi-
care se ipsam Et debet poni alij actus intellectus quoniam locutio e qui pot
manifestare etiam formalem voluntatis.

Et volitionem illam manifestare, vtrumq. volutio obiecto illud ut comi-
tum e et ordinatum sed duero modo, nam ordinatio n abiter manifestat
quam manifestandi se ipsam qua e vna ordinatio, manifestat a. a ipsam
n tanquam obiecto vel volutum, sed quasi effluenter quatenus d'ipositiva.
ponit speciem sui in mente audientis, e hinc e qd n pt, quare hoc e imperium
semper e. qui loquitur hie veram voluntatem ordinandi illis obiecto in
mentem alterius, circa quoniam, vero obiecto seu circa cognitionem illius qua
significamus nos habere, pt ee mentis actum, qd n pt obiecto n itate, vel vte,
nos, ponit n illi assentiri, e tamen per vltim volitionem manifestans
vnam ipsam quem illa volutio manifestat instrumentali ter quatenus
manifestat se ipsam, qua e volutio qua volumus qd tergetis alij cognoscat
nos habere

nos habere talem assensum.

Obiures s'to: si volitro seie op' nro obti ad aduidentem e de ebra locutionis & qui vult loqui vult illam ordinationem seu volitionem qua vult loqui, hoc d' videtur, repugnare. R' dupliciter p' q' legem velle loqui scilicet manifeste & f'liciter. volumus locutionem manifeste quando volumus proferre illas voces quae in vultu e' quae ex quoniam institutione significat ob' illud ee in mente nra & ordinari a nobis ad aduidentem seu nos velle. q' illud cognoscat. At hoc ee in mente nra, totum ee hoc repugnans voci ex hanc institutione, nos a. quando loquimur h' e' nec ee q' velle mus totum hoc scilicet q' voces significant nos velle ordinare obti illud ad aduidentem, sed sufficit q' directe & immediate velimus q' aduidentem cognoscat tale obti ee in mente nra & talis velimus proferre illas voces quae illud significat, eo in isto q' volumus hoc e' potius ex tali intentione illas voces prolo vocari dicitur locutio denotatiue, ab hac voluntate nra, qua complet in parte locutionis, e' nra qua voluntate haberet quidem vox significare illud obti ee in mente nra, q' ta ee prolata ad hunc finem & dico h' ee locutio. qui loquitur ergo h' e' necess' q' vult locutionem formaliter in rade locutionis, sed q' vult significare obti ee in sua mente, e' qua volitione vox completur in rade locutionis, potius t' velle, locutionem etiam f'liciter in rade locutionis scilicet per actum reflexionem voluntatis quo velim ordinare illud obti ad aduidentem, hoc e' velim habere aliam volitionem directam qua velim producere voces ad eam finem ut aduidentem cognoscat illud obti ee in mente mea, e' tunc per unum actum reflexionem voluntatis volo locutionem f'liciter, per 2o u' vero directam volo locutionem in aliam seu voces significantes e' per ipsammet volitionem directam completo illas in rade locutionis factis. Angelus itaq' qu' dicitur loquitur p' unica volitione loqui per quam vult loqui, sed vult attentionem Angelum cognoscere illud obti ee in sua mente, e' hoc volens loquitur in actu exercito, q' iam potest aliquid q' significet utrumq' scilicet obti illud ee in mente tua, e' rurs' ordinari a se ad arbitrium Angelus, quatenus ipsamet volitro quasi officienter manifestat se ipsam modo explicato.

Angelus t' q' vult qua Angelus vult q' alter Angelus cognoscat obti illud ee in sua mente, proponit q' Angelus loquens cognoscat potest obti illud q' vult, sed illud h' e' naturaliter potibile nisi media illa volitione libera Angelus, nam vng Angelus h' ee naturaliter scire quid constet aliis nisi ex sensu ignis, ut dicitur. & Angelus volens alterum Angelum cognoscere, suum mentem eo ipso vult conere illud q' necessarium e' ad eum finem, nam q' volitionem suam, atq' rurs' volitro illa, debet habere se ipsam pro ob' volitro.

Q' h' ee necesse q' voluntas illa Angelus directam ut deo absoluta, sufficit si Angelus dicit volo quantum e' ex me, q' illa alius Angelus cognoscat hoc obti ee in mente, qua volitro h' p' r' requiritur necessario cognitionem possibilitatis obti volitro

obtinere voluti. in nobis quidem est voluntas absolute manifestandi obtinere, quia medium quo manifestatur est aliquid distinctum a voluntate ipsa manifestandi nempe prolatio vocis externa qua scissa, prout videtur a voluntate ipsa, sed vox significandi obtinere est in mente ipsa, in hoc ergo a. cuius vox est ipsa voluntas non potest loquens velle manifestare illam voluntatem, sed velle quantum ad se et ad alios in se cognoscit obtinere illud prout est in sua mente, et in hoc ergo per voluntatem reflexam velle absolute, sed alius in se cognoscit obtinere prout est in sua mente, sed cognoscit id esse potest per illam aliam voluntatem directam qua id vult solum quantum ad se et ex se, et ergo per aliam voluntatem reflexam velle illam voluntatem directam, et hoc modo potest velle absolute ad alium in se cognoscit obtinere illud esse in mente sua, et tunc necessaria haec cognitio reflexa ad loquendum.

Secunda obiectio dicitur: si proferatur aliqua cognitio qua ego ex errore iudico aliquid obtinere in mente Dei haec cognitio falsitas manifestat illud esse in mente Dei et instrumentaliter manifestat mihi Deum ordinare illud obtinere me, nam eo ipso scio Deum voluisse me cognoscere obtinere illud esse in mente divina, et sic. Deus velle scire quoniam vult effectum finalem illius, et sic dico non potest velle illam cognitionem esse in me quoniam vult illius effectum finalem, qui est me cognoscere illud obtinere esse in mente Dei, et tunc per productionem illius erroris in me Deus non loquitur mihi et locutio aliquid aliud addit.

Locutionem debere esse manifestare est solummodo obtinere et in mente loquens sed etiam de ordine illud de me. et in hoc totum ego per errorem iudicavi scilicet obtinere illud esse in mente Dei et Deum ordinare illud obtinere me tunc si Deus peccat hanc productionem hunc actum erroris in me et fortasse locutio atque deus regnabit Deum producere specialiter concurrens talem actum erroris. si vero illum producat per causas deas naturas ex quibus generatur in mea illa cognitio tunc dicitur Deum loqui quando actus exterior ex qua procedunt ad me talis species est potest productiva illius species, sed non per accidens, v.g. ob com. flexione in organum vel aliam defectum ex parte propria vel ex parte meo, tunc est solum aliquid loquitur quando producit aliquid de parte significat unum mentis sua et ordinatio illius ad a dei-entem.

Obiectio mo: Illi qui loquitur per verba equivoca alio modo dicitur ut audient non intelligit sed decipitur et sic talem voluntatem concitari suam mentem, et sic vult quod audient iudicet talem rem esse in sua mente sed potest aliam de qua ipse non loquitur et sic de hoc locutionis humani ordinatio mentis ad alium.

Etiam illum qui utitur ex industria vocibus equivocis velle loqui, et per seipsum velle significare ea de quibus loquitur, velle a. significare est velle de aliis potest intelligere illas voces de tali obiecto a qua voluntate fitur immissione locutio, haec totum non oritur ex ipsa voluntate remota quae desiderat audientem decipi et sic dicitur velle de eis potest intelligere me de tali obiecto, haec via est cum hac potest intelligere de alio.

Obiectio duo: locutio est actus realis prout est de ordine productione S. Thomas 2da 2da

2da 2da g. 83 art. 2. e adde acti imperij parte g. 37. Et e actio voluntatis. Quia
cum Suarez dicit sic. sic oratio cap. 3. num. 12. orationem mentalem h. p. humana
non fieri per solam voluntatem, nam statim formans vocem quodam vocem res-
pondentem rebus quas attingit h. minus quam si per vocalem orationem peteremus
quas voces mortales formans, manifestandam h. nam orationem quae formans p. tenet
ad intellectum. ceterum sicut oratio vocalis, insonit orationem mentalem quae voce perdat
ter ab oratione vocali, et e. ab oratione ordo, sic illa vox mentaliter expressa h. requiritur
ad orationem mentalem, unde Angeli atq. etiam fortasse, aliquando homines in hac vita
possunt orare sine huiusmodi formate. vocum mentalium quibus suam orationem exprimunt.

Obicies quoque: si locutio mentalis fit per voluntatem. Et si bene colligatur
Eadem personam Trinitatis accipere ex vi processionis intellectivam Patris ex eo qd
procedat ut Verbum Patris e. per locutionem sonus. Consequens a. e. etiam stranos
qui illa voce uti sumus in tractatu de Trinitate ad explicandum quomodo Verbum
procedat ut Filium, vero ut Spiritus sanctus. Et negando res: nam, ut supra dixi,
sua locutio fiat per intellectum suum, fiat per voluntatem, semper in tenet fortiter
ad collationem a. dicitur h. quidem voluntatem sed notitiam rei cognita e. h. in
terminis finali ex parte a. dicitur cognationem. bene ergo inferitur ex eo qd 2da per-
sona Trinitatis procedat per locutionem qd ex vi sua processionis debet accipere
finaliter notitiam oborum, cum a. hac notitia h. sicut e. abia ad ea quae e. in
Patre, sequitur debere accipere ex vi processionis notitiam seu intellectivam pater-
nam.

2da obia dicitur sic: licet locutio ex d. parte termini ad quae p. dicitur
ad intellectum in a. dicitur sic, h. ex parte principij h. magis requirit intellectivam
quam voluntariam, imo magis finaliter dicitur dicitur voluntatem. Et Filium vult magis
ex parte principij magis procedat per voluntatem quam per intellectum Patris. Con-
sequens a. e. etiam stranos Theologos contra docentes processionem Filij e. per intellectum,
e. processionem Spiritus. e. per voluntatem.

Et hoc arguitur potestatem, etiam strantiam strantiam, nam licet locutio
Angeli e. actus intellectus, semper in praerogatur actus voluntatis quo Angelus vel-
let habere. Nam actus intellectus qui e. locutio, sicut etiam in nobis locutio vocalis
inquinat actum voluntatis quo velimus formare voces externas. ut ergo debent
ampliare differentiam inter locutionem dei ad intra, e. locutionem Angeli vel hominis,
quare locutio Dei h. in voluntate tanquam principij, in locutio Angeli vel hominis
Angeli oratur a voluntate. discrimen a. p. p. ex infinita affectione sicut
divinae rae carnis h. p. subit eius productio voluntati, ut principij, illa e. voluntas
ofte subduatur voluntati divinae quodam suam productionem requiritur quomodo
h. Deus libertatis dominum, cum ergo locutio ad intra sit deo ralis e. h. libera
e. ponit subit voluntati divinae tanquam applicatur potam locutionem ad pro-
ductionem Verbum. neq. obstat processionem Spiritus sancti e. etiam necessitate
e. h. e. a voluntate, tanquam a principij, hoc, inquam, h. obstat qd praeterit
spiritus

Verba sancti h' oritur a voluntate tanquam merum obit' volitum, sed tanquam act' elicit' a voluntate, qua n'nt a mat' necessario Deum ita p'odit recipiario in p'prietate e'ndem amoris, p'oductio a. Verbi n' p'odit e' actus elicit' voluntatis sed p'ia locutio e' per frequens debet' p'cedere a voluntate, volun per modum obit' voliti.

Quibus ad huc: ga locutio ex actus incligit ordinacem qua loqueas ordinat illud obit' ad e'ndentem, sed Pater atq' n' ordinat suam locutio nem ad hunc finem manifestandi suam mentem Filio, nullas e' ^{interrogatio} act' voluntatis Patris in generac' Filij & vel illa n' e' proprie locutio vel locutio n' p'cedat talem ordinacem sed e' merus act' elicitus. Quid tunc dicitur: n' p'cedat per appetitum elicatum sedo, n' ordinat per ordinem intrinsecum illi p'prietati quod ex se intrinsec' e' p'oductio. & tendit ad illam manifestacem. nego, nam locutio e' actio q' quon manifestatur audienti mens loquens e' ordinac' obit' ad ipsum, totum a. hoc x' h' p'oductio Verbi divini qua per suam entitatem tendit ad manifestacem Filio mentem Patris e' ^{interrogatio} manifestat Filio hunc ordinem intrinsecum illi p'oductionis q' p'cedit ex sua entitate tendit ad hunc finem, q' ergo locutio n'ra h' per ordinacem liberam voluntatis, hoc h' illa locutio altera atq' ullo intere'ntu voluntatis, per ordinacem intrinsecam ad illum finem. ad illum inquam finem n'ra proprie loquendo, ga in rigore, illa representat e' manifestacem mentis p'cedens e' illi ordinacem n'ra n'ra g'itur ab ipsa p'oductione Verbi, quare n' p'cedit habere se pro fine proprie loquendo, dicitur h' habere se pro fine quatenus tota, ille p'oductio e' q' se ipsum, atq' ita dicitur q' tota e' p' manifestacem mentis p'cedens e' ordinacem illi ad ipsum, ga tota e' q' p'ceptum q' n' h'nt n'ra voces nisi per actum voluntatis n'ra ordinantur p'cedens ad talem finem.

Queres: cur nec locutio Angeli e' act' elicit' voluntatis, sic etiam locutio alteri ad intra n' potuit e' act' elicitus voluntatis? Q' locutionem Angeli n' aliter representare obit' quam manifestando se ipsam e' in se ipse tanquam in medio cognito manifestare obit' dictum, nec aliter e' ad audi: trorem quon volendo q' alter Angeli cognoscat tale obit'. utraq' a. hoc imperfectio debet' alie a locutione Dei ad intra, qui debet' maximis conuere nobilitate immediate obit' dicti e' n' mediatam, sed n' n' p' p'oductio conditionem volendo ipsum illam, ga iam tunc audire n' act' act' elicitus sed oriretur per modum obit' voliti a voluntate loquentis.

Ex dictis inferitur responsio ad aliqua dubia. Inquam e' an locutio Angeli sit in audiente vel in loquente. Q' locutionem e' in loquente, audientem vero in audiente; locutio quippe e' volitio illa ordinans obit' ad alteram, audientem vero e' res receptio ipsa quod expositione p'oductus in audiente a volitione loquentis, vel certe audientis formalis eius ipsa p'ceptio obit' dicti.

Quo p'cedit subitaneam volitio illa qua unus Angeli loquitur alteri

